

Назва звіту

Системний звіт
«Зловживання
повноваженнями з
боку
правоохоронних
органів у їх
стосунках з
бізнесом»

Надані рекомендації

Заборонити на законодавчому рівні кримінальне переслідування особи за ухилення від сплати податків до остаточного узгодження податкових зобов'язань (як це передбачено п.п. 3.5.6. Коаліційної Угоди депутатських фракцій у Верховній Раді України VIII скликання, яка є невід'ємною частиною Програми діяльності Кабінету Міністрів України (далі – «Коаліційна угода»)). Для цього пропонується внести зміни до статей 212 і 212-1 ККУ чітко встановивши, що «фактичне ненадходження коштів до бюджетів чи державних цільових фондів» (у статті 212 ККУ) та «фактичне ненадходження коштів до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування» (у статті 212-1 ККУ) означає «несплату у встановлені законом строки узгоджених грошових зобов'язань».

Підвищити на законодавчому рівні розмір фактичного ненадходження до бюджету податків, зборів, єдиного соціального внеску, починаючи з якого діяння вважалось би кримінальним правопорушенням

Внести зміни до ст. 214 КПК України, встановивши обов'язок слідчого/прокурора повідомити заявника про отримання заяви/повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення та внесення відомостей до ЄРДР і початок досудового розслідування за такою заявою/повідомленням.

Внести зміни до ст. 214 КПК України, встановивши обов'язок слідчого/прокурора роз'яснити заявнику право та порядок звернення до суду зі скаргю на бездіяльність слідчого у випадку невнесення відомостей до ЄРДР в порядку ст. 303 КПК України.

Внести зміни до статті 219 КПК України щодо визначення максимальних строків досудового розслідування кримінальних проваджень до повідомлення особі про підозру, з можливістю продовження таких строків досудового розслідування прокурором вищого рівня. На даний момент строки досудового розслідування визначені КПК України лише з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину.

Надати особам, уповноваженим здійснювати організаційно-розпорядчі функції (наприклад, генеральний директор, фінансовий директор, головний бухгалтер, член правління акціонерного товариства) від імені юридичної особи та щодо яких проводяться слідчі дії, окремі процесуальні права з тих, які передбачені у ст. 42 КПК України («Підозрюваний, обвинувачений») для осіб, яким повідомлено про підозру, а саме (наведений нижче перелік не є вичерпним): а) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази; б) брати участь у проведенні процесуальних дій; в) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу; г) застосовувати з додержанням вимог цього КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь; д) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями і бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом. Вищезазначена рекомендація може бути реалізована, наприклад, шляхом розширення кола осіб – «сторін» та «учасників» кримінального провадження, розробивши відповідні зміни до ст. 3, § 5 Глави 3 («Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження») КПК України.

Статус виконання

В процесі виконання

— коментарі: 3 вересня 2020 року в 1-му читанні було прийнято законопроект 3087-д «Про Бюро економічної безпеки України». Провести роботу з ВРУ щодо можливості відображення нашої рекомендації в остаточній редакції законопроекту.

Виконано

— коментарі: 18.09.2019 року Верховна Рада ухвалила Закон «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес». Цей закон декриміналізує фіктивне підприємництво (передбачене статтею 205 КК), а також підвищує пороги для притягнення осіб до відповідальності за статтею 212 КК. Поріг для відкриття кримінальної справи виріс з 960 500 грн до 2 881 500 грн.

Виконано

— коментарі: Рекомендація РБО була імплементована шляхом прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування" від 16.11.2017р. №2213-VIII.

Не розпочато

Виконано

— коментарі: Рекомендація РБО була імплементована шляхом прийняття Закону України від 03.10.2017р. №2147-VIII.

В процесі виконання

Назва звіту

Надані рекомендації

Внести зміни до статті 308 КПК України, якими передбачити можливість для третіх осіб, права яких обмежуються та/або порушуються під час досудового розслідування (щодо яких ведеться досудове розслідування), оскаржити недотримання розумних строків прокурору вищого рівня. На даний момент таке право мають лише підозрюваний, обвинувачений і потерпілий.
ВРУ

Обмежити 3 місяцями строк тимчасового доступу до оригіналів документів, що не містять на собі слідів злочину. З метою уникнення використання вилучення оригіналів документів під час тимчасового доступу як засобу тиску на бізнес важливо щоб строк тимчасового вилучення оригіналів документів не був напряму пов'язаний зі строком досудового розслідування. Для цього необхідно внести до глави 15 КПК України відповідні зміни, із тим, щоб встановити максимально граничні строки тимчасового доступу до вищезгаданих документів.
ВРУ

Внести комплексні зміни до КПК України із тим, щоб встановити спеціальну процедуру вилучення цифрових даних, яка не буде передбачати вилучення комп'ютерного обладнання та дозволить уникнути зупинки роботи підприємств через вилучення серверів. Так, на нашу думку доцільним є внесення змін до глави 20 "слідчі (розшукові) дії" КПК України щодо процедури вилучення цифрових даних під час проведення слідчих дій органами досудового розслідування.
ВРУ

Внести зміни до Закону України "Про судову експертизу" із тим, щоб встановити стандартний строк проведення експертизи тривалістю в 3 місяці, який за необхідності може бути продовжений слідчим суддею/ судом. Радою також пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, якими встановити відповідальність за порушення експертом строків проведення експертизи.
ВРУ

Розглянути можливість внесення змін до ст. 236 КПК України щодо обов'язкового відеозапису такої слідчої дії як обшук. Рада вбачає доцільним щоб такий відеозапис починався з моменту пред'явлення ухвали про обшук представнику підприємства і закінчувався в момент надання йому копії протоколу про обшук. При цьому, тільки докази, які були зібрані під час такої відеофіксації обшуку, можуть, вочевидь, бути визнані допустимими.
ВРУ

Внести зміни до статей 168, 169, 236, 237 КПК України із тим, щоб зобов'язати прокурора протягом доби з моменту вилучення слідчим речей та документів перевіряти законність такого вилучення і про результати письмово інформувати особу, майно якої було вилучено.
ВРУ

Покращити механізми контролю над особистою відповідальністю співробітників правоохоронних органів за порушення, допущені ними під час проведення слідчих дій та заходів забезпечення кримінального провадження. Для цього, зокрема, окрім існуючих Дисциплінарних статутів прокуратури України та проекту ЗУ "Про дисциплінарний статут Національної поліції", які є внутрішніми відомчими механізмами, розглянути можливість залучення громадських організацій до роботи таких відомчих дисциплінарних комісій.
ВРУ

Статус виконання

Виконано

— коментарі: Рекомендація РБО була імплементована шляхом прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування" від 16.11.2017 №2213-VIII.

Не розпочато

Виконано

— коментарі: Рекомендація РБО була імплементована шляхом прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування" №2213-19 від 16.11.2017 (стаття 168 КПК).

В процесі виконання

— коментарі: 4 жовтня 2019 року ВРУ прийняла в цілому Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства» №1009

Виконано

— коментарі: Рекомендація РБО була імплементована шляхом прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування" №2213-19 від 16.11.2017 (стаття 104 КПК).

Не розпочато

Виконано

— коментарі: Рекомендація РБО була імплементована шляхом прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування" від 16.11.2017р. №2213-VIII.